

**Darrell Schweitzer**

**Poslední noc svátku mrtvých**

(On the Last Night of the Festival of the Dead)

*"...pak všechny věci, které byly počaty, budou zmarněny."*

- Litanie ticha.

První noc Svátku mrtvých se všichni smáli.

Celé hlavní město znělo veselím; pitoreskní praporce a poletující draci zdobili všechny věže a střechy Deltského města. Ulice se hemžily maskovanými harlekýny, jimž se v rukou kývaly mosazné lampy ve tvaru podivných tváří, které jakýmsi zvláštním působením plamene a kovu zpívaly. I to byl smích svého druhu.

Té první noci byla smrt popírána. Na březích kanálů posedávaly děti a pouštěly po vodě papírové mumie položené v papírových pohřebních lodkách. Bílí kostlivci zpodobnění na černých kostýmech, napůl zahalení v černých pláštích, běhali od domu k domu, mávali pochodněmi, vyzývali živé, aby vyšli ven a spojili se s mrtvými. Flamendři a veselí kumpáni se točili ve svých pláštích a jejich posmrtné masky odhalovaly podoby rodinných předků - ne ty, které měli za života, ale ty, jaké na sebe vzali po smrti, s rysy narušenými hnilobou a zborcenými rozkladem.

V tom právě spočíval ten vtip; všichni byli maskovaní a nikdo nevěděl, kdo je kdo. Všechny pomluvy a urážky a uličnictví mohly být provozovány zcela beztestně. Na ničem nezáleželo, sama Smrt byla žertem. Terčem zlomyslných žertů v té době mohl být i Surat-Hemad, Nenasytný s krokodýlí hlavou, bůh podsvětí.

V jeho případě však býval smích nervózní. Bylo zcela nevyhnutelné, že už první noci festivalu se někteří opravdu neklidní mrtví vrátili ze svého příbytku v *Tashé*, v oné zemi plné stínů, ležící mimo dosah nejhlubších snů. Proto existovala možnost, i když velmi vzdálená, že osoba za maskou, která s vámi hovořila nebo ke které jste se obrátili vy, je *skutečné* mrtvé tělo.

Pokud se pod maskou neskrývalo něco ještě mnohem podivnějšího.

"Je to dům velkého lorda Kuthomese?" řekla postava, která zabušila na dveře a pozvedla malý balíček pečlivě obalený palmovými listy. To bylo všechno, co si oba sloužící, kteří přišli otevřít, pamatovali. Jemný hlas, drobná postava s dlouhými tmavými vlasy, pravděpodobně ještě skoro dítě, pohlaví nejisté. Masku štěkajícího psa, šklebícího se šakala nebo možná netopýra. Obyčejné obnošené šaty, snad volné kalhoty a svrchní roucho, pravděpodobně bosý. Přijali mlčky balíček a posel odběhl.

Jejich podrážděný pán od nich převzal zásilku a přikázal, aby byli zbičováni.

Lord Kuthomes strhal listy z balíčku a v rukou se mu objevila malá dřevěná krabička, vyrobená ze starého dřeva, bez jakéhokoliv náznaku výzdoby. Krabička se slabě chvěla, jako by uvnitř bylo něco živého nebo v ní pracoval hodinový stroj.

Opatrný, stále na stráž proti trikům nepřátel -protože on

přece jen *byl* velkým pánem Deltý a měl mnoho nepřátel - odnesl krabičku do své komnaty. Když vstoupil, pohnuly se živoucí zlaté ruce na jeho nočním stolku, uchopily dvoudílné magické zrcadlo a pozvedly je jako otevřenou knihu.

Kuthomes si sedl na židli, svíci v jedné ruce, balíček v druhé a pozoroval odraz obou předmětů v tmavém skle. Ruce pohybovaly zrcadlem a ukazovaly předměty nejprve v jedné, pak v druhé půli.

Jako už tolikrát předtím, hledal Kuthomes nějaký skrytý klíč, který by mu pomohl odhalit zradu nebo naopak nějaké užitečné tajemství. Byl jistým způsobem mágem, i když ne čarodějem, plně transponovaným a páchnoucím jedovatými kouzly. Jeho umění stačilo k tomu, aby s jeho pomocí rozluštil ony nebezpečné hříčky, které si občas deltští lordové navzájem připravovali. S pomocí svého zrcadla již mnohokrát objevil slabost některého z nepřátel. Jednou dokonce musel sáhnout za zrcadlo a vytrhnout srdce spícímu muži.

Potěžkal krabičku. Nevážila mnoho. Ale co se podobných věcí týkalo, měl zvláštní instinkt. Cítil něco podivného a v té podivnosti se ukrývalo nebezpečí.

Ale když přidržel krabičku před zrcadlem, dokonce i tak, aby záře svíce pronikala slabým dřevem, viděl jen své ruce, krabičku a plamen. Hlubiny zůstávaly neproniknutelné, neodrážely dokonce ani tvář lorda Kuthomese, lemovanou prokvetlým plnovousem.

Krabička se zachvěla a začal tiše bzučet, jako ony kovové lampy, které po ulicích nosili harlekýni. Kuthomes se na okamžik rozzuřil. Že by to byl jen žertík festivalové noci? Už už by byl tu věcičku rozdrtil v ruce a odhodil stranou. Ale nakonec přece jen převládla ona opatrnost, která jej vynesla na místo velkého lorda Deltý.

Položil krabičku na noční stolek, vzal jemný kaligrafický nožík a ve světle svíce začal pomalu odškrabávat měkké dřevo. Nebyly v něm ukryty žádné jedem napuštěné jehly, žádné záhadné pružiny, žádné magické pečeti, které by čekaly, až je někdo zlomí. Kousky dřeva se snadno odlupovaly.

Uvnitř byla asi pět centimetrů vysoká soška s tváří usmívající se mrtvolou. Hlavu zakloněnou, ústa s řídkými zuby doširoka roztažená. V ústech se jí sám od sebe rozezněl malý stříbrný zvoneček. Kuthomes se dotkl zvonečku nožíkem a zvonění ustalo.

Venku se smál a hlučel dav. Někde v dáli duněly slabě a tlumeně bubny.

Položil nožík na desku stolku a zvonek se rozezněl znovu. Nemohl za to průvan, ani slabý vánek, který proudivl místností. Položil sošku pod skleněnou mísu a zvonek se chvěl dál.

To už věděl, že to není věc ze světa živých, ale zvonek smrti, vyrobený v samotném *Tashé* mrtvými rukama a pak oživený, jako bublina, která se zvedá z hlubokého bahnitého jezírka, jenž pak projde snovými krajinami *Leshé*, až se objeví, zhmotnělý, na

schodech lorda Kuthomese z Deltu. Bylo to znamení, pozvánka mrtvých.

"Ať už jsi to poslal kdokoliv," prohlásil nahlas, "věz, že tě najdu a vyrvu ti tvé tajemství, byť už bys byl mrtev. Poznáš, proč je Kuthomes všemi tak obávaný."

Vstal a připravil se. Provedl čtyři požehnání - čelo, oči, uši a ústa pomazal Kouzelným balzámem, aby se chránil před iluzemi. Jeho jako půlnoc černá magická róba ožila, když si ji upravil a zapnul. Její výšivky představovaly noční oblohu *Tashé*.

Chvilku pozoroval svůj odraz v zrcadlech, v nichž se na temném pozadí pozadí odráželo jen jeho roucho, podobné bezhlavému fantomu.

Původní majitel roucha, vzpomněl si Kuthomes, byl ke konci taky bezhlavý, ale to bylo ještě předtím, než zemřel, dřív než ostatní odnesli jeho pozůstatky a dokončili tu nepříjemnou, nebezpečnou záležitost. Věděl, že zabít čaroděje znamená sám se čarodějem stát. Nákaza se přenesla ze zabitého na toho, kdo zabil. To je důvod, proč musí být čaroděj odstraněn opatrně, musí to provést odborníci, ne takoví diletanti, jako je on. Takoví, co neumí nic víc než pár obyčejných hříček jako oživit hadí vzor v nefritové řezbě, připravit víno, které ochromí něčí vůli, nebo změnit tvář jednoho člověka v podobu druhého. To byly věci pro každého lorda z Deltu zcela běžné a daly se užívat stejně přesně jako chirurgický skalpel.

Ale ne, on nebyl čaroděj.

Proto také nesl v pouzdře pod rouchem podivný meč, jehož mohutná ocelová čepel byla vykládána neobvykle tajemnými stříbrnými ornamenty. Byla to zbraň Rytíře Inkvizitora, jednoho z oněch fanatických bojovníků, kteří občas přišli z divokých zemí za mořem. Byli to zapřisáhlí nepřátelé všech bohů s výjimkou Devíti spravedlivých, ale zvláště nenáviděli Stín.

Byli podobní Titánům, s jejichž dechem se do světa šířila magie jako nákaza. Ten meč byl ochranou proti veškeré magické temnotě. Jenže Kuthomes, pouhopouhý člověk, uškrtil před lety Inkvizitora kusem provazu. Byl tehdy mladší, měl na takové věci dost sil.

Nasadil si drahokamy zdobenou kulatou čapku, odznak svého stavu, vzal do jedné ruky figurku se zvonkem smrti a prošel energickým, elegantním krokem sály svého paláce. Vyšel na ústřední nádvoří. Někde nahoře kdosi rychle zatáhl okno. Dokonce i v tak veselé noci, jako byla tahle, přinášelo smůlu spatřit lorda Kuthomese v jeho magické podobě.

V atriu zablikala jediná lampa. Na podlaze stále ještě ležely palmové listy a temnala se skvrna na místě, kdy byli zbičováni sloužící. Až se vrátí, bude skvrna vyčištěna, nebo se ještě zvětší. Vyklouzl na ulici.

Noc se chýlila ke konci. Na nebi sice stále ještě svítily hvězdy, ale východní obzor už začínal růžovět. Ocítl se v naprosto temné uličce, v níž nevisela jediná lucerna, v černém tunelu holých a lhostejných vnějších zdí. I balkóny umístěné ve vyšších patrech byly prázdné, okenice bez výjimky zamčené.

Natáhl dlaně před sebe a podržel na nich v úrovni obličeje zvonek smrti. Zvonek se na něj smál, ale pomalu, stříbrný hlas byl promísen chvílemi ticha.

O několik ulic dál někdo vykřikl. Ozvalo se dlouhé slábnoucí zatroubení rohu, které začalo jako hudba a končilo jako výron plynů. Někde něco spadlo a rozbilo se, pravděpodobně hromádka kameninového nádobí. Vzápětí znovu nastalo ticho.

Kráčel sebejistě temnou ulicí. Pak ale zaklel, protože zakopl o něco, co vypadalo jako obrovský dlouhonožý pták, kterému někdo polámal kosti a pak ho tady pohodil.

Kuthomes však neupadl. Podařilo se mu udržet rovnováhu, i když při tom v ruce málem rozdrtil zvonek smrti. Cítil tu věc jako živou vosu, jak sebou trhá, jak bodá, aby se osvobodila. Spěšně uvolnil sevření, otevřel ruku a zadýchaný zůstal stát.

Postupně začal rozeznávat nehybného flamendra v podivném kostýmu: povislá látková křídla, útržky hedvábí a barevné pentle, pomačkaná a beztvará maska. Někde se tady musí -povalovat chůdy, jinak by musel dav nést toho hlupáka na ramenou. Za svých mladých dnů by byl Kuthomes pravděpodobně ležící postavě ušetřil kopanec do žeber, ale teď si jen odplivl a pokračoval v cestě.

Pokoušel se sledovat jemný zvuk zvonku, pouštěl se vždy tím směrem, kde zněl hlasitěji, nebo častěji. Přesto si však jeho ucho netroufalo rozdíly určit s jistotou. Toulal se bludištěm uliček, jednou či dvakrát minul lidi, kteří se mu snažili co nejrychleji uhnout z cesty.

Když vyšel na tržiště, pohlédl k východu. První náznaky nového dne stačily k tomu, aby osvětlily osamělou postavu která tam stála. Byla malá, oblečená v cosi beztvaré bílého, ruce rozepjaté, bosé nohy rozkročené a tvář ukrytou za jednou z oněch levných zvířecích masek.

"Ty tam!" Kuthomes vsunul neodbytný zvonek do kapsy roucha a popošel kupředu, jenže ten druhý se obrátil a dal se na útěk. Kuthomes si na okamžik pomyslel, že je to trpaslík, ale pohyb byl příliš pružný a přirozený. To znamená, že je to dítě. Nedokázal určit zda hoch či děvče.

Pronásledoval prchajícího, až mu dech unikl z úst v bolestivých stenech, a měl dojem, že mu prasknou plíce. Tu a tam znovu zahlédl svou kořist, téměř na dosah, ale dál než kam se dokázal natáhnout, jak mizí za rohem na konci uličky, na druhé straně nádvoří, nebo se na něj kratičce dívá z některého ochozu nebo mostu nad kanálem. Bosé nohy tiše pleskaly po dláždění. Okované boty se jim se zvoněním hnaly v patách.

Když se však opravdu rozjasnilo, Kuthomes už nemohl dál. Musel usednout na kamennou lavici a opřít se o zeď v místě, z něž byla vyhlídka po celém ústředním náměstí města. Všude kolem něj se tyčila průčelí chrámů hlavních bohů. Vycházející slunce se zalesklo na střeších a pozlatilo množství soch. Božstva, králové a hrdinové lemující okraje střež, osaměle okupující vrcholky sloupů či stojící na římsách, v té chvíli zdánlivě ožili a shlíželi ze svých míst vesele, laskavě či zachmuřeně - podle své povahy - na lidi pod sebou. Zívající podomní

obchodníci otevírali stánky. Hejno holubů se zahemžilo a zavrskalo na schodišti ke chrámu Bel-Hemada, boha smrti, ale i nového života, jara a odpuštění. Bohužel dům Bel-Hemada, Pána smrti, byl ukryt v záplavě stínů a černého kamene a oči kamenného krokodýla vytesaného nad průčelím budovy blýskaly tajemným vnitřním svitem jako živé uhlíky.

Kuthomes napůl podřimoval, vyčerpaný a rozzuřený, protože se stal terčem nejapného žertu prvního večera festivalu. Zvonek smrti si položil do klína, ale ten neustále tiše zvonil, což bylo mnohem vážnější, než všechny hloupé žerty. Položil si meč Inkvizitora přes kolena a zvonění utichlo. Když meč odložil, zaznělo znovu.

Unavený a rozzuřený nebyl v tom okamžiku schopen jasně přemýšlet, ale byl si jist, že je obrněn proti každé magické iluzi, a že se odpověď ukrývá někde tady, v tom mlhavém závoji, prachu a blednoucích stínech. Kdyby se dostatečně silně soustředil, našel by ji a s ní pak později i svou pomstu.

Což nebyl všemi respektovaný a obávaný lord Kuthomes?

Nakonec na lavičce usnul a zdál se mu podivný sen o tom jak on, respektovaný a obávaný lord Kuthomes, si v noci vyšel sám do města a město bylo prázdné. Všichni účastníci slavnosti - obyčejní lidé, vojáci, dvořané, dokonce i sám Velký král před ním uprchli, a těžké kroky lorda Kuthomese se rozléhaly nejen prázdným palácem, ale i obrovskou Obřadní síní, kde nakonec usedl na trůn s dvojitou korunou Delty a Říčního království na hlavě.

Tak ve svém snu seděl tichý a nehybný, s korunou na hlavě, s krokodýlím žezlem v ruce a zíral do prázdné temnoty, až zaslechl, jak se přibližuje cinkot zvonku smrti.

Ve sloupořadí se ozval kradmý zvuk a někdo se vynořil ze stínu mohutného pilíře. Kuthomes ztuhnul a pozoroval, jak se k trůnu blíží vysoká postava, šourá se jako velmi starý člověk... ne, kývá se ze strany na stranu jako krokodýl, který se pohybuje po zadních nohou a napodobuje lidskou chůzi. Když postava stanula před trůnem, rozepjala krátké horní končetiny opatřené mohutnými drápy. Tvář pod širokou kápí byla skutečně krokodýlí. Rozpřažené končetiny byly prázdné.

Tady byl jeden z *evatímů*, Surat-Hemadových poslů, jejichž volání se nedalo neslyšet ani neposlechnout. Kuthomes se vtiskl do sedadla trůnu, protože věděl, že tady není k ničemu nejen jeho magie, ale dokonce i stříbrný meč Inkvizitora.

Jenže pak si postava strhla krokodýlí masku a odkryla rozšklebenou tvář smrti, stejnou jako tvář sošky se zvonkem. Hlava byla zakloněna v záchvatu děsivého veselí, ústa široce rozevřená. V nedohledné hlubině hrdla neodbytně řinčel malý zvoneček.

Zjevení jakoby vydechlo *smích*, ani drsný, ani zvláště jemný, maličko netrpělivý a s nádechem zlomyslnosti. Nakonec promluvalo. Z temných hlubin hrdla promluvil hlas, měkký, zřetelně ženský, až k zbláznění známý hlas mladé ženy. Ve snu

bylo příliš těžké určit, komu patří, už už ho poznával, ale přesně ho určit nedokázal.

"Nepoznáváš mě?" zeptala se postava.

"Ne," odpověděl.

"Ale kdysi dávno jsi mě znal."

"Jak dávno to bylo?"

Místo odpovědi se kratičce zasmála. Pak byl smích ten tam a zase bylo slyšet jen zvuk zvonku.

Lord Kuthomes ze sebe setřásl svůj sen a zjistil, že sedí na lavičce na okraji zaprášeného náměstí, které se koupe v ostrém a teplém světle poledního slunce. V klíně mu stále tiše zvonil zvonek smrti. Samozřejmě, že si ho nikdo nedovolil vyrušit. Ti, kdož na něj zírali v úžasu s otevřenými ústy, se spěšně odvraceli a předstírali, že si ho nevšimli.

Vzal sošku do ruky, vstal a zvolal na jakousi stařenu, aby mu sehnala nosítka. Odběhla a když se vrátila s nosiči, natáhla ruku pro minci. Ohmatal si kapsy a protože zjistil, že je má prázdné, zamračil se, odplivl, nastoupil do nosítek a nevrle za sebou zatáhl záclonku. Nosiči s rozhoupanými nosítky vyrazili. Než dorazili k domu, udělalo se Kuthomesovi špatně.

Na dláždění atria stále ještě ležely palmové listy a rýsovaly se se tmavé skvrny. Později. Na tohle bude čas později.

Druhé noci Svátku mrtvých všichni tančili.

To už byl pochmurnější čas. Ulice i střechy zněly majestátní hudbou. Papírové masky z první noci pokrývaly ulice a pluly po hladinách kanálů. Dnes lidé nosili překrásně vyřezávané a zdobené dřevěné masky, nadčasově dokonalé tváře, které totožnost majitele spíše odosobňovaly, než aby ji zakrývaly, jako jméno, které je napsáno velmi složitými oslnivě zářícími písmeny.

Hudebníci odění v černých rubáších a maskovaní podobami evatimů, kráčeli pomalu od domu k domu, od chatrče k paláci, nevynechali jedinou budovu a všude lákali obyvatele k tanci, který se odehrával na rozlehlém náměstí s chrámy bohů. Této noci se budou mrtví vracet ve velkém množství jak ze snů v *Leshé*, tak z temnot *Tashé*, budou vystupovat z Velké řeky i z početných městských kanálů, aby se prošli mezi živými. Byla to noc zlých znamení a odhalení, smutků i hořkosladkých radostí, znovusetkávání, tajných zániků a průběžných zázraků.

Lord Kuthomes si odpočinul a vykoupal se. Prošel všechny čarodějné knihy, které vlastnil a dokázal přečíst, ale nepodařilo se mu najít odpověď na svou hádanku, ale i přes to si byl jistý, že mu nějaký nepřítel nastražil past.

Bude připraven. Znovu se čtyřikrát přežehnal a oblékl si magické roucho. Znovu si ke stehnu pod rouchem přitiskl stříbrný meč. Tentokrát měl masku i on. Byla překrásně vypracovaná, osázená drahokamy a barevnými peříčky tak, že se podobá lorda Kuthomese změnila v hlavu fantastického dravého ptáka.

Když festivalová společnost dorazila k jeho dveřím, hodil jim tolik peněz, kolik bylo zvykem, vmísil se do davu a spolu s ostatními procházel temnými přeplněnými ulicemi města, až došli na náměstí. Měsíční záře postříbřila střechy chrámů, stejně

jako zlatá a bronzová sousoší. Zdálo se, že bohové pozorují jeho samotného a čekají, až se něco stane.

Na náměstí byl dokonce i Velký král, Wenamon devátý, se všemi dvorními pány a dámami, všichni v maskách, aby složili hold Smrti. Kuthomes zaujal své oficiální místo ve velkém tanečním kruhu. Jednou dokonce držel za vlahou ruku královnu Valshepsut, uklonil se jí na pozdrav a ona mu pozdrav oplátila pokývnutím, než se v kruhu vrátila zpět ke králi. Tanečníci se otáčeli kolem pobízení hudbou muzikantů; dudy vřeštěly, bubny tlumeně hřměly i ostře vířily. Akolyté s lucernami a pochodněmi tančili ve svém vlastním rytmu po okraji kruhu a jejich složité taneční kroky znázorňovaly vesmírné cykly. Ve středu stáli nehybní knězi Smrti v krokodýlích maskách.

Nebo to snad byly skutečné tváře *evatimů*? Kuthomese napadlo, že mnoho z tváří, které teď vidí kolem sebe v královském kruhu i v okolním davu, vlastně vůbec nejsou masky.

Uprostřed stála jedna maska, jeden člověk, který netančil, který tam očividně nepatřil. Jakýsi rozpustilý uličník v papírové masce, která měla pravděpodobně představovat lišku, v beztvarych bílých kalhotách a blůze, bosé nohy rozkročené, paže pyšně zkřížené na prsou. Viděl tu postavu jasně.

Rozběhl se napříč kruhem tanečníků. "Ty tam! Stůj!"

Ale chlapec byl pryč.

Pak ho uchopil za ruku někdo, jehož dotek byl velmi chladný a suchý, jehož stisk byl jako sevření kleští a smýkl s ním zpět ke kruhu tanečníků.

Zasyčel: "Kdo se *opovažuje*?" Ale ten druhý se jen mlčky uklonil, rozpažil doširoka ruce, pak se narovnal a ustoupil téměř tanečním krokem. Postava představovala štíhlou dámu v napůl zetlelém pohřebním rouchu, ale to dnešní noci zhola nic neznamenovalo. Masku měla anonymně hladkou a bílou, jen s otvory pro oči a ústa.

Rytmus tance se mezitím změnil. Hudba zpomalila a kruhy se rozdělily. Tanečníci se rozdělili do párů a ty se v rytmu hudby vzdalovaly ke krytým vchodům domů, do ústí uliček a pod baldachýny, aby se odmaskovaly.

Cizí postava vedla Kuthomese do temnoty pod zříceným mostem, daleko od davu, do ticha. Stáli na římse nad temnými vodami kanálu. Lordova společnice stáhla Kuthomesovi masku z obličeje a chystala se ji hodit stranou, ale on předmět pevně uchopil a přitiskl si jej na hrud. Ona však svou masivní masku odhodila tak, že s tichým svistem proletěla nad vodami kanálu, do kterých nakonec se šplouchnutím zapadla. Chvíli ji bylo vidět těsně pod hladinou jako falešný odraz měsíčního světla.

"Nepamatuješ si mne?" řekla. Nemluvila deltštinou, ale univerzálním jazykem mrtvých, kterému však z živých rozuměli jen čarodějové a jímž se nikdy nemluvilo nahlas. Kuthomes stačil zachytit jen některá slova: "...slib... tenkrát dávno. Naše poslání. Dokonči, co jsi začal."

Vykřikl. Nedokázal se vymanit z jejích paží. Dech jí páchl. Její nečisté ruce se mu přitiskly na ústa.

Když ho pustila, podařilo se mu vyrazit ze sebe: "Řekni své

jméno..."

"Vzpomeň na ubohou Kamačinu..."

Pak byla ta tam. Zaslechl šplouchnutí. Černá voda se zavlnila. Vystoupil ze stínu mostu do měsíčního světla a užaslý a vystrašený zůstal stát.

Nejpodivnější na tom bylo, že žádnou Kamačinu neznal. V Deltě to bylo běžné ženské jméno. Musely existovat stovky služebných, dcer nižší šlechty, děvčat z chudých rodin i prostitutek, které se tak jmenovaly. Pátral ve vzpomínkách po nějaké konkrétní Kamačině. Ne, ani jediná. Pokusil se zasmát, namluvit si, že to byl další z nechutných žertů, který se minul cílem, že i mrtví se mohou splést.

Pak ale vytáhl z kapsy zvonek smrti a podržel jej na dlani. Zvonil.

Třetí a tedy poslední noci Svátku mrtvých se ti, kdož dostali zvláštní znamení, shromáždili na schodišti černého chrámu Surat-Hemada, který stvořil krokodýla dle obrazu svého.

Chrámové dveře byly vystavěny do podoby čelistí Nenasytného boha. Bronzové zuby se leskly v záři pochodní. Nad oltářem ve Velké síni hořely dvě rudé lucerny a vypadaly jako vševidoucí oči Smrti. Ve sklepeních pod oltářem, ve vnitřnostech Surat-Hemadových, se volně mísili živí s mrtvými a vody snů, vody *Leshé*, tiše olizovaly pobřeží země živých i světa mrtvých. Jen této jediné, ze všech nocí roku, bylo možno volně přecházet hranice obou říší sem a tam.

Brána se doširoka otevřela. Vstoupila skupina zhruba dvaceti poutníků.

Lord Kuthomes, oblečený v černém, s ukrytým mečem a zvonkem smrti v ruce, vstoupil dovnitř s ostatními. Třikrát obešel oltář a sochu Surat-Hemada - boha s vypouklým pupkem a krokodýlí hlavou - a sestoupil do nižších pater podzemí. Procházel mezi kamennými sarkofágy obsahujícími mumie velkých, nebo výjimečně zlých mužů a žen, kteří se mohli v kterémkoliv okamžiku vrátit, pokud by se rozhodli vzít na sebe svou současnou pozemskou podobu.

Dotkl se rukou víka jednoho ze sarkofágů, patřících lordům doby dávno minulé a prsty přejel vyřezávanou podobu jeho majitele. Mumie uvnitř se s tichým praskotem protáhla.

Vědomí měl křišťálově čisté, i když si po probdělé druhé noci ani chvíli neodpočinul. Znovu prošel všechny své knihy, znovu dlouhé hodiny nahlížel do dvojdílného zrcadla, ale výsledek se nedostavil. To už mu bylo jasné, že jediné, co mu zbývá, je setkat se s mrtvými a dovolit jim, aby promluvili. Jeho osud už pravděpodobně nespočíval v jeho vlastních rukou.

*Všechno se nakonec vrací k Surat-Hemadovi* - tak zněla modlitba.

Ano.

Stále ještě si ale nedokázal vzpomenout na onu konkrétní Kamačinu. Nevěděl také, co je zač mladík, kterého už několikrát letmo zahlédl a jehož úloha v celé té záležitosti mu unikala. Chlapec do celé věci nijak nezapadal.

*Všechno se nakonec -*

Byl se dokonce radit se skutečným čarodějem, s prastarým tvorem zdeformovaným a přetvořeným magií, která ho během času prostoupila. Mág se pohyboval nejistě trhavými pohyby, podobný strašáku ožvlénu ve větru. Hlavu neustále otáčel ze strany na stranu, jako pták, jehož beznosý obličej byl poset sítí jizev, jehož kovové oči při mrknutí cinkaly a jehož ruce byly živými plameny. Mág se tajnůstkářsky zasmál mnoha hlasy současně a odvrátil se.

Bel-Hemadův kněz jen smutně potřásl hlavou a řekl: "Před koncem třetí noci zjistíš totožnost té dámy. To jsem si jist." Kuthomes nabídl obrovskou částku peněz, tak velkou, že zaskočila i kněze.

"Na co je to?"

"Pomoz mi uniknout. Musí existovat cesta."

Kněz jen pokrčil rameny a Kuthomes se vytratil z jeho domu, zlostně klel sám pro sebe a ve slepé zuřivosti tloukl lidi kolem sebe. Pak doma vztekle přecházel sem a tam, aby si ukrátil hodiny zbývající do západu slunce a do chvíle, kdy začne třetí noc Svátku mrtvých. To čekání na tom bylo ze všeho nejhorší.

*Ó, děsivý Surat-Hemade, nechť jsou všechny věci dokončeny, uzavřeny a uloženy k odpočinku, pokračovaly modlitby.*

Lord Kuthomes se modlil zřídka.

Teď procházel hrobkami prastarých magických mrtvých a v ruce svíral malou sošku s tváří mrtvého, v jejíchž ústech zněl zvonek smrti. Stejně jako ostatní, i on sledoval cestu vyznačenou čadícími pochodněmi, které drželi v pozvednutých pažích maskovaní knězi Smrti, až se všichni shromáždili na obrovském prostranství před masivní bránou.

Jeden z knězi trhnul pákou. Kdesi se pohnula protizávaží. Kámen zaskřípěl na kameni a brána se pomalu rozestoupila. Do zatuchlé krypty začal proudit chladný vlhký vzduch páchnoucí řekou, bahnem a rozkladem.

Tady byl skutečný práh světa mrtvých. Věděl, že za těmito dveřmi, pod mírným srázem, tiše šplouchá černá voda. Tam čekaly pohřební bárky, aby odvezly mrtvé - i živé - do *Leshé*, kde blázni, vizionáři a černokněžníci mohli zachytit podobu lorda Kuthomese, který procházel jejich sny.

Kuthomes doufal, že ho poznají a zapamatují si, koho viděli.

Tam, na prahu, přestal znít malý zvonek smrti. Kuthomes ho odhodil, protože si byl jist, že už k ničemu není.

Sáhl pod záhyby svého roucha a vytáhl stříbrný meč.

"To nebudeš potřebovat." Za zápěstí ho uchopila teplá, živoucí ruka. Hlas, mluvící deltštinou s velmi slabým cizím přízvukem, byl jemný, ale mužský. Chlapec.

Kuthomes zasunul meč zpět do pouzdra. "Kdo jsi?"

"Ten, kdo vás doprovodí do paláce, kde máte schůzku, lorde Kuthomesi. Lady Kamačina čeká."

"Vysvětli mi to, nebo zemřeš."

"Jestliže mě zabijete, nikdy neuslyšíte odpověď na vaši

otázku, že?"

"Existují jisté pomalé metody, které nabádají k řeči..."

"V tomto případě jistě zbytečné, pane. Stačí abyste šel se mnou a vše se objasní."

Kuthomes zaváhal. Ostatní poutníci pomalu překračovali práh. Co mohl dělat jiného, než následovat svého průvodce? Mladík čekal.

Ruku v ruce prošla dvojice vraty do absolutní temnoty, kam se je neodvážili doprovázet dokonce ani knězi se svými pochodněmi. Jediný zvuk, který slyšeli, bylo tiché mlaskání jejich kroků v blátě. Zdálo se, že chlapec ví, kam jde. Kuthomes si dovolil být veden. Tápavě našli cestu k jedné z bárek a tiše usedli mezi ostatní mlčenlivé poutníky.

Pak vypluli a nad hlavami se jim začaly objevovat hvězdy. Ne ty, které zářily za letních nocí nad Deltou, ale hvězdy Říše smrti, *Tashé*.

V řece bylo vidět tvory s krokodýlími hlavami; bylo jich tisíce a pluli těsně pod hladinou jako hustá masa chaluh a řas. Jejich těla však byla bledá a lidská, podobná tělům utopených lidí. To byli skuteční poslové Smrti, *evatimové*.

Někdo ve společnosti strašlivě vykřikl, vyskočil a roztočil se v divokém, nepřičetném tanci, při němž mával rukama a pleskal se po celém těle, jako by se pokoušel odehnat neviditelné vosy. Pak s hlasitým šplouchnutím spadl do vody. Všichni *evatimové* najednou zasyčeli a ten zvuk zazněl, jako když se zvedá vítr.

Někdo jiný začal tiše brnkat na harfu. Ozvala se píseň zpívaná mnoha hlasy, jemné, bezútesné verše v jazyce mrtvých. Ze vzduchu, z míst někde za pohřební bárkou, se k ní přidali další.

Mnozí plakali. Kuthomes nebyl dojatý, jen netrpělivý a napjatě pozorný.

Hoch ho vzal znovu za ruku, jako by mu chtěl dodat odvahy.

Teď už byli hluboko ve snu a začaly se jim zjevovat obrazy. Někteří poutníci se dali do křiku, děsili se věcí, které Kuthomes neviděl, ale dokázal alespoň rozlišovat obrovské, beztvaré, i když vzdáleně lidské podoby na nebesích. Podobaly se oblakům, putujícím oblohou daleko za zářícími hvězdami, která se na své nepochopitelné pouti zastavila, aby shlédla na poutníky v bárce pod sebou. Mohli to být bohové, nebo Stínoví Titáni, z nichž prýštilo veškeré magično. Kuthomes nevěděl. Rozhodl se, že se raději nezeptá svého maskovaného společníka, i když byl přesvědčen, že hoch ví.

Cesta z *Leshé*, Snů, do říše Smrti byla sama jako sen, nesouvislý a nevysvětlitelný.

V jednom okamžiku se zdálo, že zůstali s mladíkem v bárce sedět sami. Hoch zavřel a otevřel ruce a ze zjizvených dlaní mu vytryskly modré plameny. Kuthomes stáhl mladíkovi neumělou masku a odhodil ji mezi *evatimy*. V modrém světle spatřil tuctovou tvář, hladkou, bezvousou, s velkýma tmavýma očima, napůl dítě, napůl muž, hoch kolem šestnácti let, se zcuchanými černými vlasy. Část jednoho ucha mu chyběla. To kupodivu

nepřipadalo lordu Kuthomesovi nijak zvláštní.

"Kdo jsi?" zašeptal jazykem mrtvých.

Hoch odpověděl v témže jazyce. "Posel."

"Takže jeden z *evatimů*?"

"Co myslíte?"

"Připadáš mi živý."

"I Smrt je určitý druh života."

V jiné části snu kráčel po vodě, bosý, protože jakmile se obul, odmítala ho řeka nést. Po netečném povrchu se rozeběhly vlnky. Procházeli mrtvými blaty za zimy. Rákosem a sítím se na nemožně tenoučkých nohou brodili kostliví, průhlední ptáci.

Ještě později nebe zesvětlovalo a vzalo na sebe barvu matné kovové šedi, bez slunce, ale s dostatečným množstvím rozptýleného světla, aby Kuthomes jasně viděl. Spolu s hochem procházeli celé hodiny drahocenným prachem, až jím byli pokryti od hlavy k patě. Zvedl se vítr. Vzduch se zaplnil poletujícími zrnky. Kuthomesovi se zezdalo, že jakýmsi trikem polosvětla a stínů se ve vířícím prachu črtají obrysy rozpadlých střech, část městské hradby, věž. Ale když se jich dotkli, obrysy se rozpadly a vzápětí se vytvořily někde o kus dál.

Občas viděl na zemi před sebou podoby tváří, jindy se tváře rýsovaly na stěnách nebo vratech budov. Podařilo se mu projít úzkými uličkami prašného města. Hoch ho vedl za ruku.

Tady byla bezhlase křičící kamenná tvář tvář lorda Vormisehketa, probodaná tisícem škorpionů, a tady podoba Adriutena Shomashe s podříznutým hrdlem, z jehož druhých úst, z těch pod bradou, proudil písek. Proti němu stála lady Nefiramé a její tři děti. Vrhla se do studně s dětmi v náručí. A jak Kuthomes procházel kolem, z proměnlivého prachu se tvořily další a další podoby a tváře, ale i písečné ruce, které se po něm natahovaly, bortily a zase se zvedaly z prachu.

Viděl mnoho těch, kteří mu byli nějaký čas užiteční a pak se stali nepohodlnými: čarodějka Akhada, travič Dakhumet, který vrhal malé šipky v podobě ptáků; dokonce i starý vládce, král Baalsekthose, první a jediný vládce toho jména, jehož náhlý vzestup a následný pád vynesly Kuthomese vzhůru.

Chlapec ho vedl dál, táhl ho za ruku, od hlavy k patě pokryt šedým prachem, takže se z něj zdály být živé jen oči.

Kuthomes cítil více než cokoliv jiného především palčivou zlost. Proč by ho měla tahle zjevení obviňovat? Takové činy byly průvodním jevem politiky. Ti, kdo vládli mocí, museli být právě díky podstatě oné moci postaveni mimo soud běžné morálky.

Teprve když se zastavili na pobořeném mostě, nad prachem ucpaným kanálem, který Kuthomes poznal, uvědomil si, kde je. Tady, ve snech, v prachu a popelu, byla napodobenina, nepřesná a proměnlivá, ale přece jen napodobenina města Delta, jedné jeho čtvrti s pochybnou pověstí, kde před mnoha lety komusi slíbil, že se s ním sejde právě na onom mostě.

Na onom místě snů a smrti, ve zvířeném prachu, se mu vrátily vzpomínky stejné ostře, jako kdyby otevřel zapomenutou knihu a začal listovat jejími stránkami.

Čekala na něj, vysoká a štíhlá v zaprášeném rubáši. Poznal ji dříve, než promluvila, dřív, než jí zaschlá zem na tváři popraskala a opadla jako špatně zhotovená maska a odhalila prázdné oční důlky a holé kosti. Hlas měla jemný a smutný, přesně takový, jak si jej pamatoval. Mluvila jazykem mrtvých.

"Kuthomesi, má jediná láska, to jsem já, tvá milovaná, Kamačina, které jsi kdysi slíbil, že si ji vezmeš a uděláš z ní velkou paní."

"Nedokázal odolat jejímu objetí ani polibku, i když v něm oboje budilo odpor."

"Nikdy jsem se nedozvěděl, co se s tebou stalo," podařilo se mu ze sebe nakonec vypravit.

Bylo mu sedmnáct, nováček, jenž právě přišel do města, nejmladší z mnoha synů, kterého z rodné vsi vyhnaly vidiny úspěchů velkých mužů Deltu. Zoufale toužil po uznání a dobrém postavení. Zafliktoval si s dívkou, dcerou jednoho nižšího úředníka. Velmi rychle se přiučil dvorním způsobům, přestože ke dvoru ještě ani nevkočil. Jeho lži měly zamýšlený účinek. Hovořil v náznacích o spiknutí a o neprávem opomíjených rodech, které se již brzo pozvednou; naznačoval, že on, Kuthomes, není tím, kým se zdá, ale něčím jako přestrojeným princem, při vyslovení jehož jména se budou třást i mocní. S takovými a podobnými řečmi si zajistil první pozvání ke dvoru a první úřednické místo. Výměnou za její přízeň slíbil dívce Kamačině, že jakmile se dostane k moci, pozvedne její rodinu ke slávě.

Později, když se dovolávala daných slibů a dožadovala svých nároků a stala se mu nepohodlnou, vyhýbal se jí a současně začal šířit pověsti o tom, že ona i její otec jsou nepřítelny a posedlí nesmyslnými představami. Úplně na konci pak byla ona schůzka na mostě. Slíbil jí, že tam si vymění manželské přísahy, ale uchovají je v tajnosti, dokud nenastane čas Odhalení.

"Ale ty jsi nepřišel," stěžovala si. Oné poslední, posvátné noci Svátku mrtvých, kdy každá přísaha zavazuje navěky, ji zradil a ona se ve svém zoufalství vrhla z mostu a utopila se.

"Opravdu jsem tě milovala," řekla. "Byl jsi má pevná, jediná naděje."

"Já... netušil jsem..."

"Nosila jsem tvé dítě, věděl jsi to?"

"Já... neviděl jsem tě několik měsíců."

"Takovou věc jsem mohla těžko svěřit dopisu."

"Někdo by ho mohl přečíst a zneužít."

Stáhla ho na kolena a ulehla vedle něj do chladného prachu.

Nakonec se z jejího sevření osvobodil, vstal a oprášil se.

"Ale to všechno se stalo skoro před čtyřiceti lety. Co na tom teď záleží?"

Natáhla se a uchopila ho za ruku. "Mezi mrtvými čas ubíhá mnohem pomaleji."

Ohlédl se po chlapci a spatřil, že sedí na bobku opodál, ruce složené na kolenou a pozoruje je lhostejným pohledem.

"To je tvůj syn?" zeptal se.

"Já nemám syna," odpověděla Kamačina a znovu natáhla ruce po

Kuthomesovi. "Své dítě stále ještě nosím v sobě a ono čeká, až bude zrozeno." Opět ho strhla k sobě, sevřela ho do objetí, kterému se nedokázal ubránit, a přitiskla holé čelisti k jeho ústům. Kuthomes vykřikl. Zápasil s ní, tasil stříbrný meč, bil do ní znovu a znovu, utal jí hlavu a rozsekal tělo na kusy. Bylo to však zbytečné. Kusy se znovu pospojovaly a stála před ním zas, věc z prachu a neživých kostí, stvořená magickým větrem.

Uchopila jeho zápěstí drtícím stiskem a přinutila ho upustit meč.

"Je mi to líto," řekl. "Udělal jsem, co jsem udělat musel. Nevěděl jsem... zdali bych ti tenkrát mohl pomoci, dnes bych to udělal... ale... je příliš pozdě..."

"Co bylo započato poslední noci Svátku mrtvých," řekla a znovu ho objala, "je svaté, neporušitelné a musí být vždy dovršeno."

A tak se stalo, že lord Kuthomes zůstal v říši mrtvých se svou lady Kamačinou. Po celou tu dobu byl napůl šílený hrůzou. Zdálo se mu, že sedí na trůně a vládne jako panovník mrtvých, ale všichni se od něj pomalu, nepozorovaně odvraceli, překrucovali každý jeho rozkaz, až byl nakonec svržen z trůnu, proklet a zašlapán do špíny. Křičel, že je velký lord, že je živý a oni pouhé mrtvoly, ale jen se mu vysmáli.

Mrtvé ruce mu vyrvaly vnitřnosti z těla, pozvedly mu k očím jeho vlastní krvácející srdce; neživé rty chlemtaly jeho krev a kostnaté čelisti trhaly jeho tělo. Tak mu to v jeho šílenství připadalo, i když pokaždé, když se probudil, zjistil, že je nezraněn. Pokoušel se to všechno nést s důstojností velkého lorda a v duchu tiše plánoval svou pomstu, ale to bylo absurdní a netrvalo dlouho a on řval smíchy nad nesmyslností takových nápadů.

"Jak se mám pomstít sám sobě!?" ptal se duchů. "Jak?"  
Nedokázali mu odpovědět.

A celou tu dobu byla Kamačina s ním, hladila ho, něžně se ho dotýkala a šeptala mu o své lásce. Ta jediná se mu zlomyslně neposmívala, netrýznila ho, ale její láska byla ze všech tou nejkrutější mukou.

V šílenství se mu mozek uvolnil a otevřel. Proudila do něj řeč Titánů i bohů. V té době lordem Kuthomesem prošlo mnoho poznání do snů lidí, kteří se pak probouzeli ve světě živých.

Postupně se bolest i šílenství vytrácely a začalo se mu zdát, že se jen jakoby vrátil po cestě, po níž kdysi šel, aby se vydal cestou jinou. Původní život mu připadal jako sen, jako blednoucí vzpomínka. Sám sebe teď viděl sídlit ne v prachu, ale ve strohém paláci s mohutnými pilíři z černého kamene, kde ho očekávali duchové, zatímco břicho jeho ženy se vzdouvalo dítětem.

"Cožpak není povinností každého lorda," říkala mu, "postarat se o pohodlí a spokojený život těch, kdož jsou menší než on?"  
Předpokládal, že ano. Víc nevěděl.

Seděl s ní v zahradě, kde rostly stromy bez listí a pichlavé

stonky, a poslouchal, jak tiše zpívá v jazyce mrtvých. Naučil se hrát na podivnou harfu vyrobenou z kostí tak jemných, jako by to bylo nejjemnější hedvábí. Naučil se vidět život v oné mrtvé zahradě; téměř neviditelné listy a květy, jakoby vymalované z lehkého oparu, dokázal pojmout ovoce stromů chutnající prázdným vzduchem a nasytit se jím. Po nějaké době si už nedokázal žádnou jinou chuť ani vybavit.

K porodu došlo tam, v zahradě. Znovu se zjevil tajemný mladík, aby při porodu pomáhal.

"Kdo jsi?" zeptal se Kuthomes. "Stále ještě mi to nemůžeš říci?"

"Jsem čaroděj Sekenre," odpověděl mu mladík.

"Ale to... vždyť někdo tak mladý -"

"I čarodějům, stejně jako mrtvým, tady čas ubíhá jinak. Bylo mi patnáct, když mi dal otec záminku k tomu, abych ho mohl zabít. Naplnil mě svým duchem a duchem všech svých obětí a duchem obětí jejich obětí a všichni ti duchové se naposled sešli, všichni spojeni v jediném těle. To tělo muselo často bojovat se zapomněním a připomínat si, že před nedávným bylo jen hochem jménem Sekenre. Mé hlasy jsou jako hejno ptáků. Je nás mnoho. Ale za více než tři sta let mé tělo nezestárlo. Naučil jsem se a zapomněl mnoho věcí, stejně jako jsi se je naučil a zapomněl ty, Kuthomesi."

"I já jsem zažil chvíle, kdy jsem si skoro nedokázal vzpomenout, kdo jsem," přiznal Kuthomes, "v tom jsme si podobní."

"Ty jsi milujícím otcem tohoto dítěte." Hoch Sekenre sáhl do mrtvého lůna lady Kamačiny a na rukou pozvedl dítě - holčičku. Kuthomes si pomyslel, že jeho dcera vypadá spíše jako jemná řezba ze slonoviny než dítě: pleť průsvitně bílá, doširoka otevřené oči, které nemrkaly, nehybný obličej.

Sekenre podal dítě Kuthomesovi, který si je položil na klín.

"Svět se jí bude bát," řekl Sekenre, "ale ne pro zlo, které by snad nosila v sobě. Ona je zrcadlem zla těch druhých. Za sto let ji budu potřebovat jako svého spojence v boji proti nepříteli ještě nenarozenému."

"To znamená, že jsi řídil všechny věci mého života tak, aby vyhovovaly tvým potřebám."

"Ano, to je pravda," přisvědčil Sekenre.

Kuthomes pokrčil rameny. "Předpokládám, že člověk občas musí udělat něco takového." Cítil podvědomě, že by měl mít zlost, ale už v něm nezbyly žádné emoce. Kamačina se usmála a vzala od něj dítě.

Kolem nich se shromáždili duchové a jejich šepot zněl jako tichý vánek.

Poslední noci Svátku mrtvých vystoupil lord Kuthomes z podzemí pod chrámem Surat-Hemada v městě Delta. Neuvěřitelně zestárnul. Vysoká mohutná postava vyhubla a shrbila se, prošedlý plnovous zbělel jako sníh. Nikdo ho neznal, stejně jako nikdo neznal bledou dívku, kterou s sebou přivedl na svět.

Dcera se pevně držela starcovy ruky a její oči byly oslněny už

šerem v podzemí chrámu. Žasla nad vším, co viděla kolem, neustále Kuthomesovi něco šeptala, vyptávala se zprvu ustrašeně, pak vzrušeně, a tiše žvatlala v řeči mrtvých. Rubáš, do nějž byla oblečena, se napůl rozpadl a odhalil téměř průsvitnou kůži. Zdálo se, že se spíše vznáší vzduchem než kráčí po zemi.

Když vyšli ven, musela si chránit obličej proti světlu hvězd. Kuthomes jí našel jednu z odhozených masek.

Procházeli ulicemi, které si už pamatoval jen ze svých snů. Měla tolik otázek, že jí na všechny nedokázal odpovědět. Vzal její drobnou dlaň do své a odvedl ji na místo, o němž snil. Tam je očekával jistý mág. Ten muž ji bude živit a bude se o ni starat dalších pět let, než ho zabije jeden z jeho nepřátel. Vrah dítě unese, ale brzo toho bude strašlivě litovat.

Tohle všechno však už byla Sekenreho starost.

Kuthomes odešel, aniž své dceři řekl jediné slovo na rozloučenou. Pospíchal zpět k chrámu Surat-Hemada a sestoupil do jeho podzemí, aby konečné bylo dokončeno to, co bylo započato posledního dne Svátku mrtvých.

***přeložil Jan Kantůrek ilustroval Milan Fibiger***

**Darrell Schweitzer**

***není našim čtenářům neznámý. Jeho povídky vyšly v Ikarii a v antologiích hororů, česky byl publikován jeho fantasy román Všichni jsme legenda. Povídka v tomto čísle vyšla v roce 1994 v časopisu Interzone. Ve stejném světě se odehrává autorův nejúspěšnější román Mask of the Sorcerer (Čarodějova maska, 1995).***